

Poručenství

Poručenství s osobní péčí poručníka je jednou z forem náhradní rodinné péče. Soud ustanoví dítěti poručníka v případě, že:

- rodiče dítěte zemřeli,
- byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti,
- byl pozastaven výkon jejich rodičovské odpovědnosti,
- nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu (a tedy nejsou nositeli rodičovské odpovědnosti).

Poručník vystupuje v roli zákonného zástupce dítěte, avšak na rozdíl od rodičů pod stálým dozorem poručenského soudu. Povinností poručníka je dítě vychovávat, zastupovat a spravovat jeho majetek místo jeho rodičů. Ustanovený poručník může, ale nemusí o dítě osobně pečovat. Pokud poručník péči o dítě osobně vykonává, má nárok na dávky pěstounské péče. Pokud je dítě nejprve umístěno v pěstounské péči, v jejímž průběhu dojde ke změně podmínek, například rodiče jsou zbaveni rodičovské odpovědnosti, mohou být stávající pěstouni ustanoveni poručníky. Poručníkovi nevzniká k dítěti vyživovací povinnost.

Poručník podává soudu zprávy o poručenci, zpravidla v ročních intervalech. Jakékoli rozhodnutí poručníka v podstatné věci týkající se dítěte, vyžaduje schválení soudem.

Poručníkem se může stát jen dospělá plně svéprávná osoba, jež zaručuje svým způsobem života, že je schopna tuto funkci vykonávat řádně. Poručníky mohou být i dvě osoby zpravidla to bývají manželé. Poručník podléhá stálému doзору soudu a jemu odpovídá za řádné plnění své funkce. Přestože *"Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič"* NOZ § 928 (2) upřesňuje NOZ § 934 (1) *"Každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte musí být schváleno soudem. K právnímu jednání poručníka, k němuž schází potřebný souhlas soudu, se nepřihlíží."* Nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte jsou v tomto případě myšleny stejně jako u rodičů.

"Rodiče nemohou své dítě zastoupit např.:

- *ve věci týkající se vzniku a zániku manželství dítěte,*
- *ve věci výkonu rodičovské odpovědnosti dítěte, které je samo rodičem,*
- *v tzv. věcech osobní povahy a věcech spojených s osobností dítěte /souhlas s osvojením dítěte, určení jména a příjmení dítěte a otcovství k dítěti na základě druhé domněnky otcovství/,*
- *v podání žádosti o provedení interrupce u dívky starší 16-ti let,*
- *v některých záležitostech pracovních,*
- *v některých soudních řízeních, kde má nezletilý plnou procesní způsobilost /např. řízení o přiznání svéprávnosti nezletilému dítěti/,*
- *tehdy, jestliže jsou zájmy dítěte v kolizi se zájmy rodičů a/nebo se zájmy dětí týchž rodičů nebo i jestliže by tomu tak i jen mohlo být,*
- *při právním jednání ve vztahu ke jmění dítěte."*
(<https://www.praha22.cz/urad/organizacni-struktura/odbory-uradu/odbor-socialnich-veci-a-zdravotnictvi/usek-socialne-pravni-ochrany-deti/zastupovani-nezletileho-ditete-pri-pravnich-jednaniach/>)

V případě poručenství se nejčastěji v praxi jedná o právní jednání ve vztahu ke jmění dítěte. Proto i zpráva, kterou je poručník minimálně jednou za rok povinen podávat k soudu o osobě dítěte a o jeho vývoji obsahuje i část o nakládání s jeho majetkem.

Poručník může vykonávat svoji funkci vzdáleně, kdy on osobně o dítě nepečuje, a pouze plní roli zákonného zástupce. Toto často bývá v rámci rodiny, kdy některý z rodičů je sice schopen se fakticky starat, ale není způsobilý být zákonným zástupcem. Naproti tomu poručník *"který o dítě osobně pečuje tak, jako by mu bylo dítě svěřeno trvale do péče, náleží mu hmotné zabezpečení jako pěstounovi."* (NOZ § 939)

Přesně opačná situace nastává **svěřením dítěte do péče jiné osoby**, která má povinnost o dítě pečovat, avšak není jeho zákonným zástupcem. Tato osoba musí skýtat záruky dobré péče, mít trvalé bydliště na území ČR a souhlasit se svěřením dítěte do své péče. Tento institut se používá převážně, pokud o dítě nemůže pečovat žádný z rodičů a ani jeho poručník. Soud v takovýchto případech dává přednost osobě příbuzné nebo dítěti blízké. Vždy se přihlíží k tomu, zda je to v zájmu dítěte. Takovýto typ péče o dítě má přednost před ústavní výchovou, avšak nenahrazuje pěstounskou ani předpěstounskou péči ani péči předcházející osvojení. Pokud soud nevymezí práva a povinnosti jinak, použijí se přiměřeně ustanovení o pěstounství. Jiná osoba, jíž bylo svěřeno do péče dítě, však na rozdíl od pěstounské péče nemá nárok na dávky pěstounské péče, přestože nemá k dítěti vyživovací povinnost. Tuto mají rodiče dítěte a soudem je jim stanovena výše výživného dle jejich možností schopností a majetkových poměrů. Zároveň s výší je i stanovena povinnost je platit k rukám osoby pečující. Následující § se užije pouze v případě nadstandardního výživného, které významně převyšuje náklady na péči. *"Soud může způsob hospodaření s výživným dítěte upravit, zejména určit, jaká část bude určena na spotřebu a jaká část bude dítěti spořena."* (NOZ § 956) Tento druh náhradní rodinné péče není možno použít, pokud není komu uložit vyživovací povinnost.

(zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

(zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí)

Zdroj: MPSV. Slovník. 6.8.2018. Dostupné na internetu: <http://slovník.mpsv.cz/porucenstvi-s-osobni-peci-porucnika-porucnik.html>